

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

HUQUQ SOHALARI I
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112100-Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

VE

Fan/modul kodi Hs 1408		O'quv yili 2025-2026	Semestr 4	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Huquq sohalari I	60		60	120
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni oila huquqi fanining predmeti, maqsad va vazifasi; fuqarolik va oilaviy munosabatlarni tartibga soluvchi qonun-hujjatlar; oila huquqining jamiyatdagi o'rnini; oila huquqining tarixi; oilaviy-huquqiy munosabatlar tushunchasi; shaxslar o'rtasidagi mulkiy va mulkiy bo'lmagan shaxsiy munosabatlarni tartibga solish qoidalarini; ayrim shartnoma turlari; fuqarolik ishlarini hal etish qoidalarini; nikoh; nikoh tuzish tartibi; nikohlanuvchilarning tibbiy ko'rikdan o'tish sabablari; nikohdagilarning teng huquqlilari; er-xotinning shaxsiy va mulkiy huquqlari va majburiyatlari; nikoh shartnomasi, uni tuzish tartibi; nikoh tugatilish sabablari, turlari; ota-ona va bolalarning huquq va majburiyatlari; aliment huquqi, chet el fuqarolari va fuqaroligi bo'lmagan shaxslar ishtirokidagi oilaviy munosabatlarni tartibga solishga doir bilimlar bilan tanishtirishdan iborat. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Oila huquqi tushunchasi. Oila huquqining manbalari. Oila huquqi tushunchasi. Oila huquqining manbalari. Oila huquqi fanining maqsadi va vazifalari. Boshqa yuridik fanlar bilan aloqasi. 2-mavzu. Oilaviy-huquqiy munosabatlar. Oilaviy-huquqiy munosabatlar tushunchasi va turlari. Oilaviy-huquqiy munosabatlarda ishtirok etuvchi subyektlar. Oilaviy huquqlarni amalga oshirish va himoya qilish. Oila huquqida da'vo muddati. 3-mavzu. Oila huquqi bo'yicha nikoh. Nikohning haqiqiy emas deb topilishi. Oila huquqi bo'yicha nikoh tushunchasi va tuzish tartibi. Nikohni haqiqiy emas deb topish asoslari va shartlari. 4-mavzu. Er-xotinning shaxsiy huquq va majburiyatlari. Er-xotinning shaxsiy huquq va majburiyatlari tushunchasi. Er-xotinlar shaxsiy huquq va majburiyatlarining turlari. 5-mavzu. Er-xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari. Er-xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari tushunchasi. Er-xotinlarning xususiy va umumiy mulki. Er-xotinning mulkiy huquqlari bo'yicha javobgarligi. Nikoh shartnomasi tushunchasi va tuzish tartibi. Xorijiy davlatlarda nikoh				

shartnomasining mazmuni. Nikoh shartnomasini tuzishda qo'yiladigan talablar.

6-mavzu. Nikohning tugatilishi.

Nikohning tugatilishi tushunchasi. Nikohning tugatilishi uchun asoslar. Nikohning tugatilishi va nikohdan ajralish: umumiylik va o'ziga xoslik.

7-mavzu. Qon-qarindoshlik va bolalarning nasl-nasabini belgilash

Qon-qarindoshlik tushunchasi. Qarindoshlik munosabatlarining huquqiy ahamiyati. Bolalarning nasl-nasabini belgilash tartibi va shartlari.

8-mavzu. Ota-ona hamda voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari

Ota-ona hamda voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari tushunchasi.

9-mavzu. Ota-ona hamda bolalarning mulkiy huquq va majburiyatlari

Ota-ona hamda bolalarning mulkiy huquq va majburiyatlari tushunchasi. Ota-onalar va bolalar o'rtasidagi mulkiy munosabatlarning tartibga solinishi. Voyaga yetmagan bolalarning xususiy mulklari va uni tasarruf etish.

10-mavzu. Oila a'zolari va boshqa shaxslarning aliment majburiyatlari

Aliment huquq va majburiyatlarining umumiy qoidalari. Aliment to'lash va undirish tartibi. Aliment miqdorini indekslash tartibi. Er-xotinning aliment huquq va majburiyatlari.

11-mavzu. Ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni joylashtirish.

Ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni joylashtirish shakllari tushunchasi va huquqiy belgilari. Ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarning huquqlarini himoya qilish. Voyaga yetmagan bolalarni ota-ona qaramog'idan mahrum etgan deb topish asoslari.

12-mavzu. Farzandlikka olish

Farzandlikka olish tushunchasi va uning huquqiy tabiati.

13-mavzu. Vasiylik va homiylik. bolalarni oilaga tarbiyaga olish(patronat).

Vasiylik va homiylik tushunchasi, uni qo'llash tartibi. Vasiylik va homiylik ostida bo'lgan voyaga yetmagan shaxslarning huquqlari va majburiyatlari.

14-mavzu. Bolalarni oilaga tarbiyaga olish (patronat).

Bolalarni oilaga tarbiyaga olish tushunchasi va ahamiyati. Oilaga tarbiyaga olingan bolalar va tutingan ota-onalarning huquq va majburiyatlari.

15-mavzu. Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish.

Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish tushunchasi va ahamiyati

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Oila huquqi tushunchasi. Oila huquqining manbalari.
2. Oilaviy-huquqiy munosabatlar.
3. Oila huquqi bo'yicha nikoh. Nikohning haqiqiy emas deb topilishi.
4. Er-xotinning shaxsiy huquq va majburiyatlari.
5. Er-xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari.
6. Nikohning tugatilishi.
7. Qon-qarindoshlik va bolalarning nasl-nasabini belgilash.
8. Ota-ona hamda voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari.
9. Ota-ona hamda bolalarning mulkiy huquq va majburiyatlari.
10. Oila a'zolari va boshqa shaxslarning aliment majburiyatlari.
11. Ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni joylashtirish.
12. Farzandlikka olish.
13. Vasiylik va homiylik. Bolalarni oilaga tarbiyaga olish (patronat).
14. Bolalarni oilaga tarbiyaga olish (patronat).
15. Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy topshiriqlarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy topshiriq va ikkita yakka tartibda bajariladigan topshiriq beriladi. Talaba berilgan topshiriqning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, xulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun beriladigan jamoaviy topshiriqlar mazmuni

Talabalar tomonidan oila huquqiy munosabatlarga doir kazuслar to'planadi va ularga huquqiy yechimlar beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Oila huquqi tushunchasi. Oila huquqining manbalari.
2. Turkiston hududida oilaviy munosabatlarning tartibga solinishi tarixi
3. Oila huquqining bohqа gumaniyatt va huquqiy fanlar bilan aloqadorligi.
4. Aliment va uni undirishga oid huquqiy munosabatlar.
5. Oila huquqiga aloqador statistik ma'lumotlar tahlili: O'zbekiston va jahon davlatlari misolida.
6. Oila huquqi bo'yicha nikoh. Nikohning haqiqiy emas deb topilishi.
7. Er-xotinning shaxsiy huquq va majburiyatlari.
8. Er-xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari.
9. Nikohning tugatilishi.
10. Qon-qarindoshlik va bolalarning nasl-nasabini belgilash
11. Ota-ona hamda voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari

	12.Ota-ona hamda bolalarning mulkiy huquq va majburiyatlari 13.Oila a'zolari va boshqa shaxslarning aliment majburiyatlari 14.Ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni joylashtirish. 15.Farzandlikka olish 16.Vasiylik va homiylik. bolalarni oilaga tarbiyaga olish(patronat). 17.Bolalarni oilaga tarbiyaga olish (patronat). 18.Fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish.
3.	V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - oilaviy huquqiy munosabatlari haqida bilimlarga ega bo'ladilar; oilaviy huquqiy munosabatlar, nikoh tuzish, shaxsiy mulkiy munosabatlar, oila huquqining tizimi haqida bilimlarni oladilar; (bilim) - ijtimoiy munosabatlar doirasida oilaviy huquqiy ta'sir etish vositalarining salmog'ini tushuna oladilar; kasbiy faoliyatda oilaviy huquqiy munosabatlarga oid hujjatlarning imkoniyatlarini va mazmunini anglaydilar; (ko'nikma) - kasbiy faoliyatning mos sohalarida oilaviy-huquqiy normalarni shakllantirishda ahamiyatga ega bo'lgan me'yoriy va faktik ma'lumotlarni to'playdilar.(malaka) Kurs natijasiga ko'ra ega bo'ladigan kompetensiyalar (KK): Kelajakdagi kasbiy faoliyatda milliy g'oya, ma'naviyat, tarbiya va huquq ta'limi tizimidagi fanlar bo'yicha nazariy va amaliy bilim va ko'nikmalarni namoyon etadi.(KK-1); Ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda ishtirok etadi (KK-4).
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual amaliy ishlar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	VIII. Asosiy adabiyotlar: 1. Otaxo'jayev F.M., Yuldasheva Sh.R. Oila huquqi. Darslik. –Toshkent: Cho'lpon NMIU, 2013. – 208 b. 2. Borotov M.X. Fuqarolik va oila huquqi. Darslik. – Toshkent: Adolat, 2022. 3. Borotov M.X., Ibroximov F.A. Oila huquqi. O'quv qo'llanma. – Chirchiq, 2024.

	Qo‘shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston Strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021. – 464 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi // Xalq so‘zi 8-dekabr 2016-yil. O‘zbekiston Respublikasining saylangan Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimidagi ma’ruzasi. 3. O‘zbekiston Respublikasining Oila kodeksi. (O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1998-y., 5-6-songa ilova; 2003-y., 1-son, 8-modda; 2004-y., 1-2-son, 18-modda; O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2007-y., 14-son, 133-modda; Axborot manbalari http://www.edu.uz–O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan innovatsiyalar vazirligi sayti. http://www.gov.uz– O‘zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O‘z.MK) www.ziynet.uz - ziynet axborot-ta’lim resurslari portali
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024-yil “_____” _____dagi qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma’sul: F.Ibrohimov – CHDPU, “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasida katta o‘qituvchisi
9.	Taqrizchilar: M.X.Borotov – O‘zFA DHI bo‘lim boshlig‘i yu.f.d., professor R.A.Ikramov – CHDPU, “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasida dotsenti, yu.f.n.

